

sentit figurat («sense alcuna *ruggine* d'animo»), i en conseqüència (excel·lent indicati d'antiguitat) se'n formava el derivat *rugginezza* 'recl, cremor': «ogni *rugginezza* che fosse nata nelle menti d'alcuni, dalle parole state, per questo si tolse via», *Decam* III, § 7, ed. 1961, 215 32; els nostres traductors medievals ho giraren, però, simplement per *suspita* (199.32). — 4 Ja també en StVicentF: «set ous ... trauré n lo *rovell*, e lo blanc romandrà dins» (vocab. Schib). — 5 És cert que aquest *raviuolo* italià (ben diferent i que hom creu d'etimologia ben diversa) també passà antigament al català: car recordo que, usat ja per Boccaccio, empraren *raviols*, per traduir-lo, els autors del *Decam* català de 1429 (i crec que també el *Sant Sovi*?)

Roveta, V. *rova* *Roví*, V. *rovell* i *ruina* *Rovill*, *rovillar*, V. *rovell* *Rovillejar*, V. *ròs* (o hi ha malentès?) *Rovina*, *rovinada*, *rovinat*, *rovina*, *rovinera*, *rovinós*, V. *ruina* *Roviny*, *rovinyar*, V. *rovell* *Rovira*, *roviral*, *rovirós*, V. *roure* *Roviscol* encreuament de *roua* amb *ploviscol* *Rua*, V. *ruga*

La *ruà*, no sé què és (i aclareixi-ho qui li vagui si val la pena): una medicina que hi fan gran broma, espècie de panacea, en *Ous del dia*, gatada, i altres gatades de Pitarra (*Gat i Singlots Po*, 226, 227 2f., 237.3f., 257, 258).

Ruac (Ononis tridentata), V. *horror* (*orru*) *Ruada*, *ruadàs*, V. *ruga* *Ruall* (?), V. *rodable* (REDABLE), però existeix? No és algun error de còpia del barroer Grierà? *Ruan* o *ruà*, com a nom de teixit del francès *Rouen*, com a capa de cavall, V. *rodeno* *Ruar*, V. *ruga* *Ruard*, *ruarda* i *ruat* (AlcM), manllevats de l'argot francès *rouard*, *roué* *Ruarda* gruiixut malentès d'AlcM, és el nom de peix ROARDA *Ruat*, V. *ruga* i cf. *corrua* *Rubefacció*, *rubefaent*, V. *roig*

Rubèlic o *rubàlic* els usa Verdaguer com a nom d'una flor oriental: «de cada passa una flor / naix --- / ací 'l *rubèlich* humil / allà 'l citisso gentil, / la viola i l'artemisa / ---» (*Fugida a Egipte*, O C Pop, 68, Lo primer pas estr 6); «l'herba y lo blat verdeg --- y entre ells groguegen los *rubàlichs*, flor qu'enjoya també 'ls camps de la costa catalana» en la plana de Saron (*Diet a T Santa*, p. 22). No estem segurs que existeixi la variant en *a*, car a l'edició de la Bib. Pop. de L'Avenç (núm 5,8 p. 18.13) ho posa amb *e*. Potser no ve del ll *rubens* sinó de l'àrab, possiblement de l'arrel *rb'* 'quatre', car la forma recorda els diminutius aràbics en *-at*, cf. *rubíca* «bouton d'or (plante)» (Boqtor), *rubíca* «cadran» (Dozy, *Suppl* I, 502a), havent-se pres el *ain* aràbic per una mena de *l* velar exòtica

Rubellita, V. *roig* *Rubellar*, V. *rebullar* *Rubí*, vila del Vallès, avui ciutat: l'etimologia que en dóna AlcM és un disbarat insostenible, i astorador que no es remeti a l'etimologia conegudíssima, recordada a E T C II, 267, 330 *Rúbia*, *rubíacres*, *rubial*, V. *roig* *Rubiana*, V. *erviana* *Rubicund*, *rubicundesa*, *-itat*, *rubidí*, V. *roig* *Rubiolo* no sembla ser sinó error de còpia per *rovellol* o *roviol/rovelló* *Rúbies*. en el

Dalc hi deu haver tres err. tip. «pot» per «no pot», el § a és *Rúbies* i no pas *Rubies* i ve del ll. RUBEAS amb l'obligada metafonia, § b i § 2 són *Rubiés* i ve de RUBEARIOS; un *Rubies* no existeix *Rubificar*, V. *roig* *Rubiginós*, V. *rovell* *Rubina*, V. *resina*, passant per *roina* < *rosina* < *resina* *Rubiol*, *rubiola*, V. *rovell* *Ruble*, del rus *rubl* *Rublica*, V. *roig* *Rublir*, V. *omplir* *Rubor*, *ruboritzar*, *ruborós*, *rúbrica*, *rubricador*, *rubricar*, *rubrificar*, V. *roig*

RUC, mot peculiar del català (sense altra prolongació que en alguns parlars gòscons del Pirineu), d'origen incert; els indicis més sòlids que s'han trobat sobre el passat del mot coincideixen pertot a donar-li, a diferència de *ase*, un caràcter afectiu (pejoratiu, irritat, de compassió despectiva) fent probable que resulti d'un crit dirigit a l'animal, creació elemental, com semblen ser-ho l'it. pop. *ciuco*, el cast. dial. *ruche* i el mall *arrat* 'burret', derivats de *arri* i semblants interjeccions de creació expressiva, de manera que és versemblant que tots ells surtin de formes com *arruk'*, *arruè'*, *çuk'* etc. □ 1.ª doc : 1371.

Probablement designen l'animal femella el mot *rucha*, que figura en els diccs de rims de JMarc (1371) i Ll d'Aversó (c 1390), car aquest porta també l'augmentatiu *rucaça* (52 29) i el masculí plural *rucs* (1501) El trobem en tots dos sexes en docs mallorquins de fi de l'E Mj : «item, tres *ruchs*» a. 1388, «havia haüt concúb(u)it [‘coit’] per dues vegades amb una *rucha*» a 1468 (BSAL XI, 168; IV, 26).

Figura ja en algun gran clàssic del S. xv: «Foll és aquell qui lo bon home plany / com no 's preat del poble malastruc [‘que el plany perquè la plebs no l'alaba’]: / ja no és bo, e més pec és que *ruc* / qu'en tal favor, e de fortuna, -s bany [‘es recrei’]: / plányer-se deu lo bo, com no té loc / d'executar sa famosa virtut», Ausiàs CVI, 56c: «--- Parí Jesús / --- / rebé mal guany / --- / mort infernal / e corporal, / ab gran escarn, / mes, nat dins carn, / pel bou e *ruc*, / com rey e duc / fon conegut, / servit, temut / com Déu senyor»; «per Déu elet / Fill adoptiu / --- / qui pels mantells / al *ruc* posats, / e pels sobrats / dotze sportins, / del peix cofins / e pa 'plegats, / són figurats / ---», afluïnt a passatges ben coneguts de la vida del Salvador, en JRoig (*Spill*, 11497, 14885)

En escr. dels segles baixos apareix ja amb el sentit figurat de 'home bestial, grosser, neci': «no y hià nengú / que no pretenga / ser conte o duc, / y lo més *ruc* / és més premiat» *Xàvega dels Notaris* de Val., a 1604 (RHisp L, 303, v. 38); altres satírics repeteixen aquesta rima amb *Duc*, com en un romanç polític de la guerra dels Segadors, 1640, «Diu-se que lo Comte Duc - un *ruc*, / y la real Magestat - un fat, / y lo cardenal sectari / --- / ¿Subjectar als catalans / un *ruc*, un fat, un sectari?» (col·lecció Bonsoms, n.º 6191, cit Ruiz Calonja, *Lit Cat*, p. 376).

No recollit pels diccionaris fins al DTo. (a. 1647, que a *ruch* es limita a remetre a *ase*), omès pel Lacav.; després Carles Ros: «*ruc*, V *ase*; rudo, el que tien dificultat grande en sus potencias, para percibir, apre-